

TIEDOTE
23.10.2018

Asia: Liunan kalatien rakentamismahdollisuuksia ja tarpeellisuutta selvitetään

Liunankosken kalatien rakentamismahdollisuuksia ja kustannuksia selvitetään Joroisten kunnan vetämässä hankkeessa yhteistyössä Savon Voima Oyj:n, ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen ja vesialueen omistajista koostuvan projektiryhmän toimesta. Suunnitelman laatii Oululainen vesirakentamiseen erikoistunut konsultti, EcoRiver Oy. Samaan aikaan toisessa hankkeessa selvitetään mahdollisen kalatien tarpeellisuutta ja rakentamisella saavutettavia luonnontaloudellisia, erityisesti vaelluskalojen luonnonkierron hyötyjä.

- *Liunankosken kalatiesuunnittelun tavoitteeksi asetettiin kahden eri kalatievaihtoehdon suunnittelu ja kustannusten arviointi. Hankkeessa haetaan ensisijaisesti mahdollisimman luonnonmukaista kalatieratkaisua, kertoo tekninen johtaja Petri Miettinen Joroisten kunnasta.*

Eri näkökohdat huomioon

Yhteishankkeessa pyritään huomioimaan Liunankoskeen liittyvät näkökohdat mahdollisimman monipuolisesti ja kattavasti. On kaikkien etu, että hanketta selvitetään yhteistyössä eri tahojen kesken.

- *Joroisten kunnan vs. ympäristösihteeri Jani Huttunen korostaa, että kalatien rakentamismahdollisuudet ja tarpeellisuus halutaan selvittää kunnolla sen sijaan, että tehtäisiin hätiköityjä liikkeitä, jotka voisivat pahimmillaan johtaa toimimattomiin ratkaisuihin ja turhiin kustannuksiin.*

Liunan voimalaitos sijaitsee Joroisten kirkonkylän tuntumassa ja sen kautta laskee Sysmäjärven - Joroisvirran valuma-alueen vedet Haapaselkään ja edelleen Haukiveiteen. Liunankosken voimalaitoksen rakennevirtaama on 22 m³/s ja teho 1,27 MW. Pääkanavassa on kaksi 4,5 m³/s ja kaksi 5,5 m³/s turbiinia. Ohivirtausuomaan juoksetetaan viidennen turbiinin kautta jatkuvasti 2 m³/s. Voimalan putouskorkeus on noin 6,5 metriä pääuomassa ja ohijuoksuosuudessa 5 metriä. Liunankosken voimalaitoksen omistaa Savon Voima Oyj.

- *Savon Voiman Kunnossapitopäällikkö Juha Räsänen painottaa, että on hyvä selvittää kalatien rakentamismahdollisuuksia ja hintaa sekä vaikutuksia patoturvallisuuteen, yläpuolisen Jokijärven säännöstelyyn ja voimalaitoksen toimintaan.*

Luonnonvarakeskus arvioi koskien nykytilaa ja kalatien tarpeellisuutta

Liunan voimalaitos rakennettiin 1920-luvulla, mikä johti koskialueiden vähenemiseen Liunankosken läheisyydessä ja kalojen vaelluksen estymiseen Joroisvirranreitillä, erityisesti Suihkolanjoen ja Huutokosken lisääntymisalueiden sekä Saimaan syönnösalueen välillä. Olosuhteet ovat muutoinkin erilaiset kuin 1900-luvun alussa, minkä johdosta asioita on hyvä tarkastella nykyisen tilanteen valossa. Pohjois-Savon ELY-kes-

kus tilaa Luonnonvarakeskukselta asiantuntija-arvion Joroisvirranreitin koskien nykytilasta sekä mahdollisen kalatien hyödyistä ja tarpeellisuudesta. Luonnonvarakeskuksen asiantuntija-arvio ja kalatien rakentamismahdollisuuksien selvityshanke valmistuvat vuonna 2019.

- *Vaelluskalakannoilla menee heikosti, ja luontainen lisääntyminen ja elinkierron elvyttäminen edellyttävät koskialueiden ennallistamista sekä voimalaitos- ja myllypatojen ohittamista kalatieratkaisuilla, kertoo kalastusbiologi Teemu Hentinen.*

Myös kalastajilla on suuri vastuu järvitaimen- ja järvilohikantojen elvyttämisessä: rasvaväälliset luonnonkalat on rauhoitettu kokonaan kalastukselta Järvi-Suomessa.

Kalatien rakentaminen ratkaistaan kokonaistarkastelun perusteella

Liunankosken voimalaitoksen lupapäätöksessä kalatien rakentamista koskeva kalatalousvelvoite kuuluu seuraavasti: ”Luvan saajan on korvausta vastaan sallittava rakentaa voimalaitoksen yhteyteen kalaporras tai kalan kulkutie, mikäli sen rakentaminen katsotaan tarpeelliseksi, sekä luovutettava tähän tarvittava vesimäärä. Nyt meneillään olevissa hankkeissa kartoitetaan kalatien rakentamiselle toimivia ratkaisuja ja arvioidaan kustannuksia sekä hyötyjä. Kun molemmat hankkeet valmistuvat, tiedetään hankkeen kokonaishyödyt ja kustannukset. Päätöksiä kalatien rakentamiseksi on syytä tehdä vasta sen jälkeen.

Lisätietoja:

Petri Miettinen, Joroisten kunta

Juha Räsänen, Savon Voima Oyj

Teemu Hentinen, Pohjois-Savon ELY-keskus, Järvi-Suomen kalatalouspalvelut

Jani Huttunen, Keski-Savon ympäristötoimi

Timo Pohjamo, EcoRiver Oy